

K A T E C H O P I N

Trezirea

Traducere, prefață, cronologie și note
MIHAI MIROIU

I

Un papagal galben-verzui, cocoțat într-o colivie lângă ușă, repeta la nesfărșit:

„*Allez vous-en! Allez vous-en! Sapristi!*¹ Aşa este!“

Ştia câteva cuvinte spaniole și încă o limbă pe care nu o pricepea nimeni în afară poate de mierloiu care stătea agățat de partea cealaltă a ușii, slobozind melodicăse triluri cu o stăruință exasperantă în adierea zilei.

Pentru că nu putea să citească ziarul în tihňă, domnul Pontellier se ridică din fotoliu cu o mină nemulțumită și o exclamație de dezgust îi zbură de pe buze. Păși de-a lungul galeriei și străbătu pasajele înguste care uneau vilele Lebrun. Se așezase să citească în fața ușii clădirii principale. Papagalul și mierloiu apartineau doamnei Lebrun și erau îndreptăți să iște câtă zarvă le poftea inima. Domnul Pontellier se bucura de privilegiul de a pleca de lângă ei atunci când încetau să-l mai distreze.

Se opri în fața ușii vilei sale, cea de-a patra de la clădirea principală și penultima de pe această parte. Așezându-se într-un fotoliu de răchită aflat acolo, reluă lectura. Era duminică și ziarul era vechi

¹ *Pleacă de aici! Pleacă de aici! Pentru numele lui Dumnezeu!* (lb. fr. în original)

de o zi. Ziarele de duminică încă nu ajunseseră la Grand Isle¹. Citise deja știrile despre piața financiară și trecea în revistă îngrijorat editorialele și știrile mărunte pe care nu avusese timp să le citească în ajun la New Orleans.

Domnul Pontellier purta ochelari. Era un bărbat de patruzeci de ani, mijlociu de statură și mai degrabă zvelt și ușor încovoiat. Avea părul castaniu, drept, cu cărare într-o parte. Barba îngrijită îi era tunsă scurtă.

În răstimpuri își ridică privirea de pe ziar și se uita în jur. În casă era o zarvă mai mare ca niciodată. Clădirea principală era numită „casa“, pentru a o deosebi de vile. Păsările nu mai conteneau cu ciripitul și fluierăturile lor. Două fete, gemenele Farival, cântau la pian un duet din *Zampa*². Doamna Lebrun se agita ba în casă, ba afară dând porunci pe un ton energetic unui grădinar când intra în casă și adresând indicații cu un glas la fel de ascuțit unui servitor din sufragerie ori de câte ori ieșea. Era o femeie Tânără și drăguță, întotdeauna înveșmântată în alb și cu mâncările până la nivelul coatelor. Fustele apretate i se încrețeau în timp ce se foia de colo colo. Puțin mai departe, în față unei vile, o doamnă îmbrăcată în negru se plimba rezervată încocă și încolo numărând mătăniile. Mulți dintre oaspeții pensiunii³ plecaseră cu lugherul lui Baudelet la Chênière Caminada⁴, la slujbă. O

¹ Grand Isle, insulă situată la 80 de kilometri de New Orleans, stațiune de agrement pentru familiile creole înstărite

² *Zampa ou la fiancée de marbre*, operă romantică a compozitorului francez Ferdinand Hérold (1791-1833)

³ *Pension*, pensiune, mic hotel

⁴ Chênière Caminada, insulă, în realitate o peninsulă situată între Grand Isle și coasta statului Louisiana

ceată de tineri juca crochet sub stejari. Printre ei, cei doi copii ai domnului Pontellier, niște puști robuști, unul de patru, altul de cinci ani. O bonă mulatără¹ cu o înfațășare gânditoare, absentă la ce se întâmpla în jur, se ținea după ei.

În cele din urmă, domnul Pontellier își aprinse o țigară și începu să fumeze, cu ziarul atârnându-i leneș în mână. Își aținti privirea asupra unei umbrele de soare albe care înainta în pas de melc dinspre plajă. O vedea deslușit printre trunchiurile despuiate ale stejarilor străbătând câmpul galben de mușețel. Golful părea îndepărtat, topindu-se în pâclea albastră a orizontului. Umbrela, care îi adăpostea sub bordura roz pe doamna Pontellier, soția sa, și pe Tânărul Robert Lebrun, continua să se apropie agale. Ajunși la vilă, cei doi se aşezără aparent extenuați pe treapta cea mai înaltă a verandei, față în față, fiecare sprijinindu-se de un stâlp.

— Ce prostie! Să te scalzi la o astfel de oră și pe o asemenea căldură! exclamă domnul Pontellier.

El își făcuse baia în zori. De aceea, dimineața i se părea atât de lungă.

— Te-a ars soarele de nu te mai recunosc, adăugă el privindu-și soția așa cum privești un bun personal prețios care a fost puțin șirbit.

Ea își ridică mâinile, niște mâini puternice și frumoase, și le studie cu un ochi critic, trăgându-și mâncările cafenii până deasupra încheieturilor. Privindu-le, își aminti de inelele pe care i le încredințase soțului înainte de a pleca la plajă. Întinse mâna în tăcere, iar el, înțelegând ce dorea, scoase bijuteriile din buzunarul jiletii și le lăsă

¹ *Quadroon* (în text), o persoană de origină mixtă, având un părinte de rasă albă și unul mulatru

să-i cadă în palmă. Ea și le puse pe degete; apoi, strângându-și genunchii în mâini, se uită la Robert și începu să râdă. Inelele îi scânteiau pe degete. Robert îi răspunse cu un surâs complice.

— Despre ce e vorba? întrebă Pontellier aruncându-și amuzat privirea leneșă când la unul, când la celălalt.

Era o prostie oarecare, o peripecie petrecută acolo, în apă, și începură amândoi să povestească în același timp. Întâmplarea însă nu mai părea la fel de amuzantă. Ei își dădură seama de asta, ca și domnul Pontellier, de altfel. El căscă și se întinse. Apoi se ridică spunând că ar avea chef să se ducă la hotelul Klein și să joace o partidă de biliard.

— Hai și tu, Lebrun, îl îmbie pe Robert.

Acesta mărturisi deschis că preferă să rămână și să stea de vorbă cu doamna Pontellier.

— Ei bine, când o să te plăcăsească, trimite-l la treburile lui, Edna, o sfătu i soțul ei pregătindu-se să plece.

— Uite, ia asta, exclamă ea, întinzându-i umbrela.

El o luă și, ridicând-o deasupra capului, coborî treptele și se îndepărta.

— Te întorci la cină? strigă soția.

El se opri locului o clipă și ridică din umeri. Scotoci în buzunarul jiletii, unde găsi o bancnotă de zece dolari. Nu știa, poate că se va întoarce la cină, poate că nu. Totul depindea în întregime de compania pe care o va găsi la Klein's și de cât de importantă era „partida“. Asta n-o mai spuse, dar ea înțelesе și râse, făcându-i din cap un semn de rămas-bun.

Când îl văzură plecând, cei doi copii doriră să-l urmeze. El îi sărută promițând să le aducă bomboane și alune.

II

Ochii doamnei Pontellier, vioi și strălucitori, erau brun-aurii, precum îi era și culoarea părului. Avea un fel al ei de a-și aținti rapid privirea asupra unui obiect și de a zăbovi acolo, pierdută parcă într-un labirint interior de contemplare sau reflecție.

Sprâncenele erau de o nuanță mai închisă decât părul. Dese, aproape orizontale, ele îi accentuau profunzimea privirii. Era mai mult frumoasă decât drăguță. Chipul te fascina prin sinceritatea expresiei și printr-un joc subtil și contradictoriu al fizionomiei. Avea un fel de a fi care te cucerea.

Robert își răsuci o țigară. Fuma țigări pentru că nu-și putea permite să cumpere trabucuri, zicea el. Avea în buzunar un trabuc, pe care i-l oferise domnul Pontellier și îl păstra ca să-l fumeze după cină. Acesta părea un lucru căt se poate de potrivit și firesc din partea lui. Carnația nu i se deosebea prea mult de cea a interlocutoarei sale. Fața-i bine bărbierită facea ca asemănarea să fie și mai accentuată decât ar fi fost altfel. Expresia deschisă nu era umbrată de nicio grijă. Ochii săi absorbeau și reflectau lumina și lâncezeala acestei zile de vară.

Doamna Pontellier luă un evantai în formă de frunză de palmier de pe verandă și începu să-și facă vânt în timp ce Robert scotea mici rotocoale de fum

printre buze. Sporovăiau întruna despre tot ceea ce îi înconjura, despre amuzanta peripecie petrecută în apă, aceasta stârnindu-le din nou veselia, despre vânt, arbori, despre cei care plecasea la Chênière; despre copiii care jucau crochet sub stejari și despre gemenele Farival, care acum executau uvertura la *Poetul și țăranul*.¹ Robert vorbea mult despre sine. Era prea Tânăr pentru a ști când să se opreasă. Doamna Pontellier vorbea puțin despre sine din aceeași pricina. Fiecare urmărea cu interes ceea ce spunea celălalt. Robert aminti de intenția sa de a pleca la toamnă în Mexic, unde îl aștepta succesul. De o veșnicie plănuia să plece în Mexic, dar, din diverse motive, nu o făcuse niciodată. Între timp, se agăta de o slujbă măruntă la o casă de comerț din New Orleans, unde cunoștințele sale de limba engleză, de franceză și de spaniolă îl făceau să fie foarte prefuit ca funcționar și corespondent.

Își petrecea vacanța de vară, ca de obicei, împreună cu mama sa la Grand Isle. Odinioară, într-o vreme de care Robert nu-și aducea aminte, „casa“ fusese somptuoasa reședință de vară a familiei Lebrun. În prezent, flancată de cele peste douăsprezece vile, veșnic ocupate de oaspeți distinși din *Quartier Français*², îi permitea doamnei Lebrun să-și mențină stilul de viață ușor și confortabil ce părea a fi un drept câștigat prin naștere.

Doamna Pontellier sporovăia despre plantația tatălui său din Mississippi și despre casa copilăriei de pe păsunile verzi din Kentucky. Se trăgea dintr-o

spăță americană și puținul sănge francez ce-i curgea în vine părea să se fi diluat odată cu trecerea anilor. Doamna Pontellier citi o scrisoare de la sora sa, care locuia în estul țării și urma să se căsătorească. Robert își manifestă interesul și dori să știe ce fel de fete erau cele două surori, cum era tatăl lor și de cât timp își pierduseră mama. Când doamna Pontellier împături scrisoarea, sosise timpul să se schimbe pentru dineu.

— Văd că Léonce nu are de gând să se întoarcă, spuse Edna, aruncând o privire în direcția în care dispăruse soțul ei.

Nici Robert nu credea că se va întoarce, căci mulți dintre domni, membri ai clubului din New Orleans, erau prezenți în seara aceea la Klein's.

După ce doamna Pontellier îl părăsi pentru a se duce în cameră, Tânărul coborî treptele și se îndreptă agale către jucătorii de crohet unde, în jumătatea de oră dinaintea cinei, se distra alături de copiii Pontellier, care îl îndrăgeau nespus de mult.

¹ *Poetul și țăranul*, operetă apartjnându-i lui Franz von Suppé (1819-1895), compozitor austriac

² *Quartier Français*, cartierul francez al orașului New Orleans, unde locuia populația creolă.